

Tampereen seudun työllisyysalueen kuntien lausunto luonnoksesta valtioneuvoston päätökseksi työvoimapalveluiden järjestämisvastuulle asetetuista vaatimuksista poikkeamista koskevan Valkeakosken kaupungin hakemuksen hylkäämisestä sekä Valkeakosken kaupungin kuulumisesta työllisyysalueeseen

Kunnanhallitus 15.01.2024 § 13
212/00.04.00/2023

Valmistelija

Kunnanjohtaja, puh. 040 718 5959

Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirretään valtion työ- ja elinkeinotoimistoilta kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille 1.1.2025. Kunnat tai kuntien muodostamat yhteistoiminta-alueet ovat toimittaneet työ- ja elinkeinoministeriölle ilmoituksensa työllisyysalueiden muodostamisesta 31.10.2023 mennessä. Työ- ja elinkeinoministeriölle lähetetyissä asiakirjoissa kunnat tai yhteistoiminta-alueet ovat kuvanneet työvoimapalvelujen järjestämiseen liittyvät suunnitelmansa ja sopimuksensa työvoimapalveluiden siirtyessä kuntien järjestämisvastuulle 1.1.2025 alkaen.

Tampereen seudun työllisyysalueeseen kuuluu Tampereen lisäksi 14 kuntaa. Valkeakoski on toimittanut poikkeuslupahakemuksen. Tampereen seudun työllisyysalue ja Valkeakoski kuuluvat työllisyysalueen muodostamisen osalta nk. perälautamenettelyn piiriin. Perälautamenettelyssä työllisyysalue muodostetaan valtioneuvoston päätöksellä, mikäli kunta tai alue ei täytä lainsäädännössä järjestämisvastuulle asetettuja edellytyksiä eikä valtioneuvosto ole myöntänyt poikkeuslupaa tai jos kunta jää työllisyysalueen ulkopuolelle. Valtioneuvostolla on työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 16 §:n nojalla oikeus päättää työllisyysalueen muodostamisesta tai kunnan kuulumisesta työllisyysalueeseen sekä kustannusten jaosta, hallintomallista, virkojen ja tehtävien järjestämisen perusteista ja muista yhteistoiminnan järjestämiseksi välttämättömistä asioista, joista kunnat eivät ole sopineet. Valtioneuvoston on kuultava ennen päätöksentekoa asianomaisia kuntia ja työllisyysaluetta. Kuntia kuultuaan valtioneuvosto tekee päätökset työllisyysalueista viimeistään helmikuussa 2024.

Liitteenä oleva valtioneuvoston kuulemiskirje ja päätösesitysluonnos toimitettiin kunnille 27.11.2023. Päätösesityksessä esitetään:

- Valtioneuvosto ei myönnä Valkeakosken kaupungille työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaansaattamista koskevan päätöksen 4 §:ssä tarkoitettua lupaa järjestää työvoimapalveluita.

- Valtioneuvosto päättää Valkeakosken liittämistä Tampereen kaupungin, Kangasalan kaupungin, Lempäälän kunnan, Nokian kaupungin, Oriveden kaupungin, Pirkkalan kunnan, Vesilahden kunnan, Ylöjärven kaupungin, Akaan kaupungin, Juupajoen kunnan,

Kuhmoisten kunnan, Pälkäneen kunnan, Ruoveden kunnan, Urjalan kunnan ja Virtain kaupungin valtuustojen hyväksymän sopimuksen mukaisesti perustettuun työllisyysalueeseen.

- Toimielimen kokoonpano on yht. 33, josta Tampere 13 paikkaa, muut kunnat 20 paikkaa. Päätösesityksessä kokoonpano on muodostettu siten, että jokaisella kunnalla on 1 paikka alkavaa 10 000 työkäistä kohden.
- Valtio ei voi pakottaa Valkeakosken viranhaltijoita siirtymään Tampereen palvelukseen.
- Valtio ei voi pakottaa kotoutumislain mukaisia tehtäviä siirrettäväksi työllisyysalueelle muilta osin, kuin työnhakijoina olevien osalta.
- Kustannustenjakomalli olisi edellä mainitusta syystä erilainen kuin muilla kunnilla.

Hallintolain (434/2003) 34 §:n mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Työ- ja elinkeinoministeriö varaa Valkeakosken kaupungille, Tampereen kaupungille, Kangasalan kaupungille, Lempäälän kunnalle, Nokian kaupungille, Oriveden kaupungille, Pirkkalan kunnalle, Vesilahden kunnalle, Ylöjärven kaupungille, Akaan kaupungille, Juupajoen kunnalle, Kuhmoisten kunnalle, Pälkäneen kunnalle, Ruoveden kunnalle, Urjalan kunnalle ja Virtain kaupungille mahdollisuuden lausua mielipiteensä ja antaa selityksensä asiassa. Mahdollinen kirjallinen lausunto tai selvitys tulee toimittaa työ- ja elinkeinoministeriön kirjaamoon viimeistään 2.2.2024.

Perälautamenettelyn realisoituminen valtioneuvoston päätösluonnoksessa esitetyllä tavalla ei tue Tampereen kaupungin eikä Tampereen seudun kuntien etua työllisyyden edistämisen kokonaisuuden strategisesta näkökulmasta. Lisäksi Tampereen osalta riskit lähteä tähän toimintaan vastuukuntana ilman riittävää päätösvaltaa toimielimessä ovat kestäättömiä. Tampere ei tule hyväksymään valtioneuvoston päätösesitystä. Kuntien yhteisen lausunnon valmistelemiseksi on käyty neuvottelut Tampereen seudun työllisyysalueeseen kuuluvien kuntien kunnan- ja kaupunginjohtajien kesken 19.12.2023 ja 10.1.2024. Lisäksi Tampereen seudun työllisyysalueen kuntien johdon edustajat pitivät Valkeakosken edustajille lausunnon läpikäynnin 12.1.2024, jossa on annettu mahdollisuus tutustua lausunnon sisältöön. Valkeakosken edustaja totesi tilaisuudessa, että Tampereen seudun työllisyysalueen kuntien lausunnossaan muutettavaksi esitetty toimielimen kokoonpano vaikuttaa heidän kannaltaan paremmalta vaihtoehdolta, kuin valtioneuvoston päätösesitykseen sisältyvä toimielimen kokoonpano. Valkeakosken edustaja piti mahdollisena, että voisivat tuoda edellä mainitun kokoonpanoa koskevan asian esille omassa lausunnossaan.

Valtioneuvoston päätösesityksessä todetaan:
Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännöstä ja oikeuskäytännöstä johtuu, että valtioneuvoston päätöksellä ei voida kuntien itsehallinnon perustuslainsuoja huomioon ottaen säätää tai määrätä kuntien yhteistoiminnalle sellaista päätöksentekojärjestelmää, joka velvoittaa muut yhteistoimintaan osallistuvat kunnat hyväksymään yhden kunnan yksipuolisen määräämisvallan. Lisäksi kaikille yhteistoiminta-alueen kunnille tulee taata edustus toimielimissä. (PeVL 37/2006 vp ja siinä mainitut lausunnot sekä KHO 2014:144 ja KHO:2023:22).

Tampere ja työllisyysalueen valmisteluun kuuluvat muut 14 kuntaa antavat liitteenä olevan yhteisen lausunnon valtioneuvoston päätösluonnokseen. Lausunnossa esitetään ensiksi, että Valkeakoskelle myönnettäisiin sen hakema poikkeuslupa järjestää palvelut itse ja Valkeakoskea ei liitettäisi vasten tahtoaan Tampereen seudun työllisyysalueeseen. Toiseksi lausunnossa esitetään, että jos Valkeakoski vastoin esitettyä kuitenkin liitetään valtioneuvoston päätöksellä Tampereen seudun työllisyysalueeseen, tulee toimitella ja sen kokoonpano muodostua seuraavasti:

Yhteistä toimieliintä ja sen kokoonpanoa koskien Tampereen seudun työllisyysalueen kunnat lausuvat, että yhteisenä toimielimenä toimii Tampereen kaupungin elinvoima- ja osaamislautakunnan työllisyysjaosto. Työllisyysjaostossa on 17 jäsentä ja heillä henkilökohtaiset varajäsenet. Tampereen elinvoima- ja osaamislautakunta valitsee 8 jäsentä varajäsenineen, mukaan lukien puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. Muut sopijakunnat valitsevat 9 jäsentä varajäsenineen. Tarkemmin toimieliimen kokoonpanon muodostuminen ja perustelut kuntien lausuman mukaisen esityksen hyväksymiseksi on esitetty liitteenä olevassa lausunnossa.

Mikäli valtioneuvosto päättää Valkeakosken liittämistä Tampereen seudun työllisyysalueeseen kuntien lausunnossa esittämin tavoin, ei Valkeakosken oma henkilöstö siirtyisi vastuukunnan palvelukseen eikä kotolain mukaisia tehtäviä, siltä osin kuin ne eivät lain mukaan kuulu työvoimaviranomaiselle, siirrettäisi vastuukunnan tehtäväksi. Valkeakoskelle ei siirrettäisi toimivaltaa vaan Tampereen seudun työllisyysalue joutuisi järjestämään henkilöstön tuottamaan Valkeakosken alueen palvelut ja Valkeakoski joutuisi järjestämään itse mainitut kotolain mukaiset tehtävät. Tältä osin Valkeakosken olemassa olevien työvoimapalveluiden integrointi ja ekosysteemin hyödyntäminen osana Tampereen seudun työllisyysalueen toimintaa heikentyisi.

Lausuntoluonnos on liitteenä 1.

Tampereen kaupunki oikeutetaan tekemään lausuntoon vähäisiä ja teknisluonteisia muutoksia esimerkiksi sanamuotoihin ja vastaaviin seikkoihin kuitenkin siten, ettei asiiasältö sovitusta muutu.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Valtteri Väyrynen

Ehdotus	<p>Kunnanhallitus hyväksyy liitteenä olevan Tampereen seudun kuntien yhteisen lausunnon valtioneuvoston päätösesitykseen toimitettavaksi työ- ja elinkeinoministeriöön 2.2.2024 mennessä.</p> <p>Kunnanhallitus hyväksyy, että Tampereen kaupunki toimittaa lausunnon lausunnossa mainittujen kuntien (Kangasalan kaupungin, Lempäälän kunnan, Nokian kaupungin, Oriveden kaupungin, Pirkkalan kunnan, Vesilahden kunnan, Ylöjärven kaupungin, Akaan kaupungin, Juupajoen kunnan, Kuhmoisten kunnan, Pälkäneen kunnan, Ruoveden kunnan, Urjalan kunnan ja Virtain kaupungin) puolesta toimesta työ- ja elinkeinoministeriöön.</p> <p>Tampereen kaupunki oikeutetaan tekemään lausuntoon vähäisiä ja teknisluonteisia muutoksia.</p>
Päätös	<p>Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.</p>